

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Swipe to change

Władza rodzicielska – opieka i prawo do kontaktów z dzieckiem

Hiszpania

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

W prawie hiszpańskim władzę rodzicielską określa się zazwyczaj terminem *patria potestad*. Władza rodzicielska obejmuje prawa i obowiązki osób fizycznych, zazwyczaj rodziców, lub osób prawnych, którym powierzono ochronę osoby i majątku małoletniego na mocy ustawy lub orzeczenia sądowego. Władza rodzicielska musi być zawsze wykonywana dla dobra dzieci, z poszanowaniem ich osobowości oraz integralności fizycznej i psychicznej. Obejmuje ona następujące prawa i obowiązki:

1. opiekę nad dziećmi, przebywanie z nimi, zapewnienie im żywienia, wychowywanie oraz dbanie o to, aby otrzymały kompleksowe wykształcenie;
2. reprezentowanie dzieci i sprawowanie zarządu ich majątkiem.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Władzę rodzicielską nad małoletnimi wykonują rodzice.

W przypadku separacji, rozwodu lub rozstania rodziców lub też jeżeli nie mieszkają oni razem, wszystkie prawa i obowiązki związane z małoletnimi dotyczące ich osoby i majątku powierza się obojgu rodzicom, chyba że zachodzą wyjątkowe okoliczności.

Jeżeli rodzice mieszkają osobno, władzę rodzicielską wykonuje ten rodzic, z którym dziecko zamieszkuje. Na uzasadniony wniosek drugiego z rodziców sąd może jednak, jeżeli wymaga tego dobro dziecka, powierzyć temu rodzicowi władzę rodzicielską, którą ma on wykonywać wspólnie z pierwszym rodzicem, lub też może podzielić zadania nieodłącznie powiązane z wykonywaniem władzy rodzicielskiej między matkę i ojca.

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Zgodnie z prawem hiszpańskim można wyznaczyć innych krewnych, inne osoby lub instytucje do wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnimi pod nadzorem sądu, jeżeli rodzice nie wypełniają obowiązków ochrony określonych w ustawie o opiece nad małoletnimi lub jeżeli nie wypełniają ich w zadowalający sposób.

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozwodu lub separacji rodziców?

W przypadku rozwodu lub separacji rodziców władza rodzicielska może zostać ustalona:

na wniosek obojga rodziców w umowie regulacyjnej (*convenio regulado*), którą muszą zatwierdzić sądy;

na podstawie orzeczenia sądu wydanego w postępowaniu procesowym.

Władza rodzicielska jako instytucja ochrony małoletnich przysługuje obojgu rodzicom.

Ustalenia dotyczące opieki i prawa pieczy nad małoletnimi można podsumować następująco:

przyznanie opieki i pieczy tylko jednemu rodzicowi jest najczęściej stosowanym rozwiązaniem, zarówno w przypadku separacji, jak i rozwodów uzgadnianych za porozumieniem stron lub przeprowadzanych w trybie postępowania procesowego; w przypadku rodzica pozbawionego prawa pieczy nad dzieckiem ustala się szczegóły dotyczące odwiedzin;

przyznanie prawa do wspólnej opieki polegające na wyznaczeniu naprzemiennych okresów, w których małoletni przebywają z jednym lub z drugim rodzicem; w sytuacjach wyjątkowych, kierując się okolicznościami i dobrem małoletniego, sąd może wydać orzeczenie, w którym opieka i piecza nad dzieckiem zostaną przyznane innej osobie albo na wniosek samych rodziców, albo bezpośrednio na mocy orzeczenia sądu.

W przypadkach, w których opiekę nad małoletnim sprawuje organ administracji, sytuacja ta pozostaje bez zmian i opieki nad dzieckiem nie przyznaje się żadnemu z rodziców.

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

Rodzice, którzy zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, mają obowiązek przedłożyć podpisaną umowę regulacyjną zawierającą wszystkie uzgodnione kwestie. Oprócz innych ustaleń musi ona wyraźnie regulować:

opiekę i pieczę nad dzieckiem,

tryb odwiedzin przez rodziców,

wykonywanie władzy rodzicielskiej,

sposób korzystania z domu rodzinnego,

świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletniego.

Umowę regulacyjną składa się wraz z wnioskiem we właściwym sądzie pierwszej instancji. Rodzice muszą potwierdzić tę umowę w sądzie. Sędzia ocenia postanowienia umowy po wysłuchaniu małoletnich, jeżeli ich wiek na to pozwala, oraz po zasięgnięciu opinii prokuratora.

Sędzia zatwierdzi porozumienie małżonków przyjęte w celu uregulowania skutków unieważnienia małżeństwa, separacji lub rozwodu, chyba że uzna je za sprzeczne z dobrem dzieci. Jeżeli strony przedstawią ustalenia dotyczące odwiedzin wnuków przez dziadków i kontaktów między nimi, sędzia może zatwierdzić je po wysłuchaniu dziadków i uzyskaniu ich zgody.

Jeżeli porozumienie zostanie odrzucone, musi się to odbyć na podstawie uzasadnionego orzeczenia. W takiej sytuacji małżonkowie muszą, w stosownych przypadkach, przedstawić nowe porozumienie do zatwierdzenia przez sędziego.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Mediacja rodzinna stanowi najlepszy alternatywny środek wobec orzeczenia sądu mający na celu osiągnięcie porozumienia między stronami.

Aby jakiegokolwiek osiągnięte porozumienie było wykonalne, musi ono zawsze zostać zatwierdzone orzeczeniem sądu.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

W orzeczeniu sędzia – kierując się dobrem małoletnich dzieci i unikając w miarę możliwości rozdzielania rodzeństwa oraz po wysłuchaniu dzieci, jeżeli mają one zdolność oceny sytuacji – musi zawsze orzec o następujących kwestiach:

środkach prawnych w zakresie pieczy i opieki nad dzieckiem powierzonej jednemu z rodziców lub obojgu rodzicom oraz w zakresie wykształcenia;

trybie odwiedzin ze wskazaniem czasu, sposobu i miejsca, w którym rodzice mogą kontaktować się z dziećmi i spędzać z nimi czas;

w drodze wyjątku może zaistnieć konieczność ograniczenia lub zawieszenia prawa do odwiedzin, jeżeli zachodzą poważne okoliczności lub jeżeli jedno z rodziców w stopniu poważnym i powtarzalnie nie wypełnia swoich obowiązków;

przyznaniu władzy rodzicielskiej oraz, w razie konieczności i jeżeli jest to uzasadnione dobrem dzieci, o powierzeniu całkowitej lub częściowej władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, w tym pozbawieniu takiej władzy w uzasadnionym przypadku;

świadczeniach alimentacyjnych wypłacanych przez każde z rodziców w celu zaspokojenia potrzeb dziecka, z uwzględnieniem sytuacji materialnej, oraz o zastosowaniu środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej wypłaty takich świadczeń;

przyznaniu prawa do korzystania z domu rodzinnego i przedmiotów codziennego użytku w przypadkach, w których rodzice nie zawarli porozumienia;

pierwszeństwo daje się małżonkowi sprawującemu pieczę nad małoletnimi dziećmi.

8 Jeżeli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Co do zasady władzę rodzicielską wykonują oboje rodzice. Obojgu rodzicom przysługuje zatem prawo do podejmowania decyzji we wszystkich sprawach dotyczących małoletniego i do ich rozwiązywania, nawet jeżeli prawo pieczy nad dzieckiem przyznano tylko jednemu z nich.

W przypadku braku porozumienia między rodzicami w zakresie decyzji dotyczących małoletnich dzieci, które mogą lub powinny być przez nich podejmowane, np. w odniesieniu do kwestii związanych ze szkołą i wykształceniem, takich jak wybór szkoły lub zajęć pozalekcyjnych, kwestii związanych z opieką zdrowotną, takich jak wybór lekarza, spraw osobistych, takich jak wybór imienia czy edukacja religijna, lub wybór miejsca lub kraju zamieszkania małoletnich itp., oraz gdy wzajemne porozumienie okazało się niemożliwe, każde z rodziców może zwrócić się do sądu o rozstrzygnięcie sporu.

Po wysłuchaniu obojga rodziców oraz dziecka (jeżeli jest ono zdolne do oceny sytuacji) sędzia powierzy prawo do podejmowania decyzji matce lub ojcu bez możliwości odwołania się od takiego postanowienia. W przypadku gdyby nieporozumienia powtarzały się lub zaistniała inna przyczyna, która w stopniu poważnym utrudni wykonywanie władzy rodzicielskiej, sędzia może przyznać prawo do podejmowania decyzji w całości lub częściowo jednemu z rodziców lub może rozdzielić te funkcje rodzicielskie pomiędzy rodziców. Wszystkie te środki mogą być stosowane przez maksymalny okres dwóch lat.

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

W razie przyznania prawa pieczy nad małoletnim wspólnie obojgu rodzicom w praktyce codzienna opieka nad małoletnim jest sprawowana przez każdego z rodziców naprzemiennie we wcześniej ustalonych przedziałach czasowych, które zazwyczaj pokrywają się z konkretnymi okresami nauki w szkole, takimi jak semestr lub rok szkolny.

Opieka we wszystkich okresach wakacyjnych jest dzielona przez oboje rodziców.

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

W postępowaniu w sprawach małżeńskich o separację lub rozwód na zgodny wniosek stron sądem właściwym jest sąd pierwszej instancji, w którego okręgu znajduje się ostatni, wspólny dom małżeński lub dom jednego z wnioskodawców.

W postępowaniu procesowym w sprawie małżeńskiej sądem właściwym jest sąd pierwszej instancji, w którego okręgu znajduje się dom małżeński, a jeżeli małżonkowie zamieszkują w różnych okręgach sądowych, powód może wybrać sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się ostatni dom małżeński, lub dla miejsca, w którym zamieszkuje pozwany.

W postępowaniu dotyczącym wyłącznej opieki, pieczy i świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci, w przypadku gdy rodzice nie są małżeństwem, sądem właściwym jest sąd pierwszej instancji, w którego okręgu znajduje się ostatnie wspólne miejsce zamieszkania rodziców. Jeżeli zamieszkują oni w różnych okręgach sądowych, powód może wybrać sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dla miejsca zamieszkania małoletniego.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

W tych sprawach zastosowanie mają następujące procedury:

w sprawach, w których strony zawarły porozumienie – procedura wzajemnego porozumienia ustanowiona w art. 777 ustawy o postępowaniu cywilnym w przypadku separacji, rozwodu i przyjęcia ostatecznych środków w kwestii opieki, pieczy i świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci, jeżeli rodzice nie są małżeństwem;

w przypadku braku porozumienia między stronami – postępowanie procesowe określone w art. 770 i art. 774 ustawy o postępowaniu cywilnym, które ma również zastosowanie do postępowania w sprawach rodzinnych i w sprawach dotyczących małoletnich, jeżeli rodzice nie są małżeństwem.

W sytuacjach nagłych można zwrócić się o zastosowanie środków w ramach poniżej opisanych procedur:

środków tymczasowych poprzedzających wytoczenie powództwa o unieważnienie małżeństwa, separację, rozwód lub w postępowaniu dotyczącym opieki i pieczy nad małoletnimi dziećmi oraz alimentów. Regulują to przepisy art. 771 i art. 772 ustawy o postępowaniu cywilnym.

Wyraźnie wskazano, że w przypadku zaistnienia nagłych przyczyn w pierwszym wydanym orzeczeniu można zastosować środki wywołujące skutek natychmiastowy;

środków tymczasowych wynikających z przyjęcia powództwa o wszczęcie postępowania w sprawie małżeńskiej lub związanego z małoletnimi, podobnie jak w sytuacjach opisanych powyżej. Jest to przewidziane w art. 773 ustawy o postępowaniu cywilnym.

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Można uzyskać pełną lub częściową pomoc prawną, pod warunkiem że przedstawi się dowód potwierdzający spełnienie wymagań uprawniających do jej uzyskania zgodnie z ustawą o pomocy prawnej. (Zob. „Pomoc prawna – Hiszpania”).

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

W celu ustalenia, od których orzeczeń można się odwołać, należy dokonać rozróżnienia pomiędzy różnymi orzeczeniami wydawanymi w odniesieniu do kwestii władzy rodzicielskiej, mianowicie:

można zaskarżyć wszystkie orzeczenia wydane w postępowaniu procesowym do sądu prowincji (*Audiencia Provincial*);

orzeczenia wydane w postępowaniu wszczętym na zgodny wniosek stron można zaskarżyć do sądu prowincji, ale wyłącznie w przypadku przyjęcia środka odmiennego od postanowień umowy regulacyjnej;

w prawie nie przewidziano żadnych możliwości zaskarżenia orzeczeń w sprawie środków tymczasowych lub służących zabezpieczeniu interesu prawnego ani orzeczeń w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej.

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej. Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

W sytuacjach, w których orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej nie są wykonywane dobrowolnie, można zwrócić się do sądu pierwszej instancji, który takie orzeczenia wydał, z wnioskiem o nakazanie wykonania środka lub środków, których nie wykonano.

Należy wskazać wyrok lub postanowienie, których wykonania się dochodzi, oraz osobę, przeciwko której ma zostać skierowany nakaz wykonania środków.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Orzeczenia w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej wydane w państwie członkowskim w postępowaniu w sprawie małżeńskiej dotyczącym wspólnego dziecka, którym nadano klauzulę wykonalności we wspomnianym państwie członkowskim i które zgłoszono, są uznawane w Hiszpanii na wniosek którejkolwiek z zainteresowanych stron bez konieczności wszczynania postępowania zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.

Aby dochodzić wykonania orzeczenia, należy złożyć wniosek o jego wykonanie do sądu właściwego dla miejsca pobytu małoletniego i miejsca wykonania orzeczenia. Wniosek musi zostać złożony na standardowym formularzu określonym w załączniku V wraz z odpisem orzeczenia, którego wykonania się dochodzi, spełniającym wszystkie wymogi niezbędne do stwierdzenia jego autentyczności. Wymagane jest skorzystanie z usług adwokata i pełnomocnika procesowego.

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaka rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Aby wnieść w Hiszpanii sprzeciw wobec uznania orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej wydanego w innym państwie członkowskim, zainteresowana strona musi zwrócić się do sądu pierwszej instancji, do którego złożono wniosek o uznanie orzeczenia, powołując się na jedną z przyczyn nieuznania, o których mowa w rozporządzeniu nr 2201/2003.

Przyczyny, na które można się powołać, są następujące:

orzeczenie jest w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem publicznym, biorąc pod uwagę dobro dziecka,

nie umożliwiono dziecku bycia wysłuchanym (nie można się powołać na tę przesłankę w wypadkach niecierpiących zwłoki),

orzeczenie zostało wydane pod nieobecność strony, której ono dotyczy, i nie przekazano jej w należyty sposób pisma wszczynającego postępowanie, chyba że zostanie udowodnione, iż taka strona przyjęła orzeczenie,

strona sprzeciwiająca się uznaniu i twierdząca, że orzeczenie stanowi przeszkodę w wykonywaniu władzy rodzicielskiej, nie miała możliwości wypowiedzenia się,

lub jest ono niezgodne z późniejszym orzeczeniem w sprawie władzy rodzicielskiej.

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Prawem właściwym jest prawo miejsca zwykłego pobytu małoletniego zgodnie z Konwencją haską z 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 11/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.